

T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 8.10.2021

Sayı: 4560

52661

Zeki Hakan SIDALI

Mersin Milletvekili

Çevre Komisyonu Üyesi

Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi Türk Delegasyonu Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Tarım ve Orman Bakanı Sayın Bekir PAKDEMİRLİ** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 06.10.2021

Zeki Hakan SIDALI
Mersin Milletvekili

Konya Kapalı Havzası'nın büyük bir bölümünde yarı kurak iklim egemendir. Düşen yağışların %70'i bitki yetişme dönemi dışında gerçekleşir. Havzanın yıllık yağış miktarı ortalama 300–350 mm'dir. Konya Kapalı Havzası'nda İklim Krizi ile birlikte 2030'larla birlikte hava sıcaklıklarının 4 ila 6 santigrat derece artması ve yağışların %20 ila %30 oranında azalması beklenmektedir. Bunun bir sonucu olarak bölgede önümüzdeki 50 yılda yüzey sularında %65, yer altı sularında %54 oranında azalma olacağı ve bölgedeki toplam kullanılabilir su miktarında %56 oranında bir azalma olacağı öngörülmektedir. Bu durum bölgede çeşitli sulama projelerinin geliştirilmesine neden olmuştur.

Türkiye'nin GAP'tan sonra en büyük sulama projesi olan ve 12 alt projeden oluşan Konya Ovası Projesi ile yaklaşık olarak 1.350.000 hektar tarımsal alanın sulanması hedeflenmektedir. 2000 yılında Planlama Raporu tamamlanan ve 2007 yılında inşaatına başlanan Mavi Tünel Projesi ise bu 12 projenin Çumra ayağındaki 3. Merhale olarak hazırlanmış en dikkat çekici çalışmalardan birisidir. Proje ile 223.410 hektar alanın sulanması planlanmıştır.

Mavi Tünel Projesi; Konya Kapalı Havzası'na Doğu Akdeniz Havzasında yer alan Mersin'in Silifke, Gülnar ve Mut ilçelerinden geçen Göksu Nehri'nden su transfer edilmesini amaçlanmıştır. Proje ile Göksu Nehri'nden yıllık 414 milyon m3 su 17 km'lik Hadimi tüneli ile Konya Havzası'na aktarılması hedeflenmiştir.

Mavi Tünel projesinin havza dışından aktaracağı 414 milyon m3 su ile Konya Kapalı Havzasındaki 3 milyon hektar tarım arazisinin ancak %13'ünün sulama ihtiyacını karşılayacak olması Konya Kapalı Havzası'ndaki tarımsal sulamaya ilişkin sorunları çözmeyeceği anlaşılmaktadır. Aynı zamanda Konya Kapalı havzasında suya uygun bitki üretmek yerine bitkiye uygun su arzı yaratma stratejisi bölgenin su talebini azaltan değil su talebini artıran bir sonuç üretmektedir. Çünkü su arzı arttıkça ürün deseni sulu tarım ürünleri lehine değişmekte daha çok sulu tarım ürünü daha çok su talebi yaratmaktadır. Bu da suyun adil, planlı, sürdürülebilir yönetilmediği anlamına gelmektedir.

260 km uzunluğundaki Göksu Nehri, Taşeli Platosu'ndan doğar ve Toros Dağları boyunca derin bir kanyondan akarak Silifke'de Akdeniz'e dökülür.

52661

Zeki Hakan SİDALI

Mersin Milletvekili

Çevre Komisyonu Üyesi

Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi Türk Delegasyonu Üyesi

Göksu Nehri'nin taşıdığı alüvyonlardan oluşan Göksu Deltası, biyolojik çeşitlilik bakımından ülkemizdeki en zengin alanlardan birisidir. Delta, irili ufaklı birçok göl, lagün ve bunların çevresinde yer alan geniş sazlık, çayırılık, step ve tarım alanları ile kumullardan oluşur.

Göksu Nehri'nin denize döküldüğü yerin batısında iki büyük göl yer alır. Bunlardan biri denizle irtibatlı ve kum setiyle denizden ayrılan, 400 hektarlık Paradeniz Lagünüdür. Diğeri ise daha çok tatlı su gölü karakteri taşıyan 1.200 hektarlık alana sahip Akgöl'dür. Bölgede yer alan sazlıklar, bataklıklar ve göllerin toplamı 2.130 hektardır. 1. Derece Sit Alanı, Özel Çevre Koruma Alanı ve Ramsar Alanı statülerine sahip olan Göksu Deltası, aynı zamanda önemli bir Kuş Alanı ve önemli bir Bitki Alanı'dır.

İklim değişikliği konusunda yapılan modelleme çalışmalarına göre, Doğu Akdeniz Havzası'nda sıcaklıkların önümüzdeki 30 yıl içerisinde 4 derecede artacağı ve yağışların %20 ila %30 oranında azalacağı öngörülmektedir. Yağışlardaki bu azalmaya paralel olarak yüzey akışlarında önemli miktarda su düşüşlerinin yaşanması beklenmektedir. Bu durumda Göksu Nehrinin su seviyesi, kirliliği, tuzluluğu delta boyunca oluşan bir ekonomi ve ekosistem için hayati önemini artıracaktır.

Bu bilgilerin ışığında;

- 1) Mavi Tünel Projesinin Konya Kapalı Havzası ve Doğu Akdeniz Havzası'nın yeraltı su sistemlerine ne gibi yan etkileri olmuştur?
- 2) Proje, Göksu Nehri'nin akış rejimini, delta yapısını, sediment akışını nasıl etkilemiş, kıyı erozyonu riski yaratmış mıdır? Bu değişimler deltadaki sucul ekosistemi nasıl etkilemiştir?
- 3) İklim krizinin Doğu Akdeniz Havzası'nda ve Göksu Nehri'nin akışında nasıl bir değişiklik yaratması beklenmektedir? Bu etkiler projenin planlanmasında dikkate alınmış mıdır?
- 4) Projenin teknik tasarımı içerisinde tuzlanma ve kirlilik kapsamında oluşabilecek riskler ele alınmış mıdır? Şuana kadar deltada bu başlıklarda yaşanan değişim nedir?
- 5) Projenin uygulamaya konulduğu 2015'ten bu yana her iki havzada bulunan sulak alanlar (Beyşehir, Suğla, Hotamış, Ereğli, Göksu Deltası) ne yönde etkilenmiştir?
- 6) Göksu Nehri'nden alınan suyun alt havzadaki balıkçılık, tarım ve biyolojik çeşitlilik üzerinde yarattığın sonuçların etki analizi yapılmış mıdır?
- 7) Proje sonucunda bölgedeki flora ve fauna nasıl etkilenmiştir? Bölgedeki önemli canlı ve bitki türler bu değişimden nasıl etkilenmiştir? Bu etkilerin giderilmesi için ne gibi ek önlemler alınmıştır? Bu önlemlerin maliyeti ne kadar olmuştur?
- 8) 2020 yılı itibariyle projenin çevresel ve sosyal açıdan ortaya çıkardığı maliyetler ne kadardır?
- 9) Bakanlığınız TR 52 bölgesinde arz yönlü su politikası yerine talep yönlü bir su politikasına geçmeyi planlamakta mıdır?